

ঘাই ক্ষেত্র - সপ্তম
Key Domain VIII

বাইজৰ গঠনমূলক সহযোগিতা

ঘাই ক্ষেত্ৰ - সপ্তম Key Domain

VII

ৰাইজৰ গঠনমূলক সহযোগিতা

ঘাই ক্ষেত্ৰৰ বিষয়ে এযাৰ

‘সমাজ’ বুলিলে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্যসমূহ, শিক্ষক, শিকাব, পিতৃ-মাতৃ/অভিভাৱক, স্থানীয় বাসিন্দা, সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ লগত জড়িত ব্যক্তিসকল আৰু বেচৰকাৰী সংস্থাসমূহকে বুজায়। বিদ্যালয়ৰ উন্নয়নৰ বাবে ৰাইজৰ সৈতে একেলগে কাম কৰাটো এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা। শিকাবক গুণসম্পন্ন শিক্ষা প্ৰদান কৰিবলৈ আৰু বিদ্যালয়ৰ লক্ষ্যত উপনীত হ’বলৈ বিদ্যালয়ে সমাজৰ সহযোগিতা লাভ কৰিব লাগিব। বিদ্যালয়ৰ সৈতে সমাজৰ সক্ৰিয় সহযোগিতাই বিদ্যালয় সম্পদৰ সৰ্বোত্তম ব্যৱহাৰ, শিকাবৰ সামগ্ৰিক উন্নয়ন আৰু বিদ্যালয়ৰ সুপৰিচালনা সুনিশ্চিত কৰে। সেয়েহে, বিদ্যালয়ে সমাজৰ লগত এটা সুসম্পৰ্ক প্ৰতিষ্ঠা কৰা প্ৰয়োজন যিয়ে সমাজ আৰু বিদ্যালয় উভয়ৰে উপকাৰ সাধন কৰিব পাৰে। বিদ্যালয় পৰিচালনাৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, সম্পদৰ সংগঠিতকৰণ আৰু নিৰীক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত সক্ৰিয় অংশ গ্ৰহণ কৰিবৰ বাবে প্ৰতিখন বিদ্যালয়তে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতি গঠন কৰা হৈছে। ইয়ে বিদ্যালয়ত নামভৰ্তি উন্নীতকৰণ, শিকাবক বিদ্যালয় এৰি নোযোৱাকৈ ধৰি ৰখা আৰু শিক্ষণ-শিকন আৰু শিকনৰ সুফল লাভৰ ক্ষেত্ৰত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

প্ৰতিফলক সংকেত (Reflective prompts)

- প্ৰশ্ন ১ :** বিদ্যালয় পৰিকল্পনা আৰু পৰিচালনাত বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিয়ে কেনেদৰে অবদান আগবঢ়ায় ?
- প্ৰশ্ন ২ :** বিদ্যালয়ত শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ উন্নয়ন আৰু শিকন ফললাভৰ ক্ষেত্ৰত বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিয়ে কি ভূমিকা লয় ?
- প্ৰশ্ন ৩ :** সমাজৰ লগত বিদ্যালয়ে কি সংযোগ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে ?
- প্ৰশ্ন ৪ :** বিদ্যালয়ে উন্নয়নৰ বাবে সমাজৰ সম্পদসমূহক কি উপায়েৰে সংগঠিত কৰে ?
- প্ৰশ্ন ৫ :** সমাজে বিদ্যালয়ৰ সম্পদসমূহক সংগঠিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত গতিশীলতা প্ৰদান কৰে ?

বাস্তৱিক তথ্য (Factual Information)

(প্ৰয়োজন অনুসাৰে বিদ্যালয়ে এটাতকৈ বেছি বিকল্পৰ উত্তৰ দিব পাৰে)

১. বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ /বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্যৰ সংখ্যা _____
২. বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ গাঁথনি
(প্ৰতিটোৰ শাখা প্ৰতিনিধিৰ সংখ্যা বাকচত ভৰাওক)
(ক) পিতৃ-মাতৃ _____ (খ) শিক্ষক _____ (গ) মহিলা _____
(ঘ) সংখ্যালঘু _____ (ঙ) স্থানীয় কৰ্তৃপক্ষ _____ (চ) অনুসূচিত জাতি/অনুসূচিত জনজাতি _____
৩. যোৱা শৈক্ষিক বৰ্ষত অনুষ্ঠিত কৰা সভাৰ সংখ্যা _____
৪. যোৱা শৈক্ষিক বৰ্ষৰ সভাৰ গড় উপস্থিতিৰ হাৰ _____
৫. প্ৰশিক্ষণ পোৱা বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্যৰ সংখ্যা _____
৬. বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিয়ে যোৱা বছৰত সহযোগিতা প্ৰদান কৰা কাৰ্যাৱলী/দিশসমূহ _____

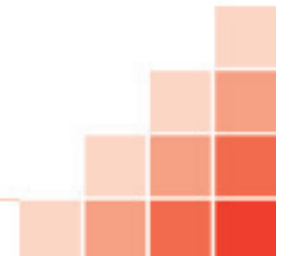
ঘাই মাপকাঠি	বিবৰক (Descriptor)		
	স্তৰ ১	স্তৰ ২	স্তৰ ৩
সংগঠন আৰু বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি	পূৰ্বে নিৰ্ধাৰিত কাৰ্যসূচী নোহোৱাকৈ সভাবোৰ অনুষ্ঠিত কৰা হয়, কিছুসংখ্যক সদস্যহে সভাত উপস্থিত থাকে, বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিয়ে বিস্তৃতভাৱে বিত্ত আৰু আন্তঃগাঁথনিৰ ক্ষেত্ৰত সিদ্ধান্ত লয়।	আগতীয়া জাননী যোগে বা নিৰ্দেশনা অনুসাৰে সভাবোৰ আহ্বান কৰা হয়। বেছিভাগ সদস্যই সভাত উপস্থিত থাকি সিদ্ধান্ত গ্ৰহণত অংশ গ্ৰহণ কৰে। বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন সমিতিয়ে বিত্ত আৰু আন্তঃগাঁথনিৰ লগতে আন আন দিশসমূহৰ আলোচনাত অংশগ্ৰহণ কৰে।	বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি /বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ সভাসমূহ নিয়মিত ৰূপে পতা হয় আৰু প্ৰয়োজনবোধ হ'লে অতিৰিক্ত সভাৰো আয়োজন কৰা হয়। সুনিশ্চিত বিষয় আৰু পৰিকল্পনাসমূহ আলোচনা কৰা হয়। বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিয়ে/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিয়ে নিজৰ সিদ্ধান্তসমূহৰ ৰূপায়ণ, পৰ্যবেক্ষণ আৰু পৰ্যালোচনা কাৰ্যত সহায় কৰে।
বিদ্যালয় উন্নয়নত ভূমিকা	বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতি বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সম্পৰ্কত শিক্ষা অধিকাৰ আইন-২০০৯ (RTE Act, 2009) আৰু সৰ্বশিক্ষা অভিযান আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযান সম্পৰ্কে জ্ঞাত আৰু তেওঁলোকে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ সভাত বিদ্যালয় উন্নয়নৰ পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে।	বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি /বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিয়ে শিক্ষাৰ অধিকাৰ আইন-২০০৯ (RTE act-2009) আৰু সৰ্বশিক্ষা অভিযান/ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযান বিধানসমূহৰ ৰূপায়ণ আৰু কাৰ্যকৰীকৰণ নিশ্চিত কৰে। বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিকল্পনা (SDP) ৰ প্ৰতি দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি শীঘ্ৰে কৰণীয় কাৰ্যাৱলীৰ পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। লগতে শিক্ষাৰ অধিকাৰ আইন-২০০৯ আৰু সৰ্বশিক্ষা অভিযান আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযানৰ তথ্য সমাজৰ লগত আদান-প্ৰদান কৰে।	বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতি বিদ্যালয় মূল্যায়ন প্ৰক্ৰিয়াত অংশ লয়, অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত উন্নয়নৰ প্ৰয়োজনীয় দিশ চিনাক্তকৰণত সহায় কৰে। শিক্ষকৰ সৈতে যুটীয়াভাৱে বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিকল্পনা (SDP) প্ৰস্তুত কৰে আৰু ইয়াৰ ৰূপায়ণ আৰু সামগ্ৰিক উন্নয়ন নিৰীক্ষণ কৰে।

ঘাই মাপকাঠি	বিৱৰক (Descriptor)		
	স্তৰ ১	স্তৰ ২	স্তৰ ৩
বিদ্যালয় আৰু সমাজৰ সংযোগ	পিতৃ-মাতৃ আৰু সমাজৰ সদস্যসকলক বিদ্যালয়ৰ ৰাজহুৱা অনুষ্ঠানলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰা হয়। বিদ্যালয়ে পিতৃ-মাতৃ সকলক বিদ্যালয়ত থকা সা-সুবিধা সম্পৰ্কে জনায় আৰু সাম্প্ৰতিক সময়ত সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বান সম্পৰ্কে অৱগত কৰে।	বিদ্যালয়ে সমাজৰ সৈতে আন্তঃ যোগাযোগ স্থাপন কৰে আৰু শিক্ষাৰ্থীৰ আৰ্থ-সামাজিক পটভূমি, শিকাৰৰ নামভৰ্তি, উপস্থিতি আদি পৰ্যালোচনা কৰে। বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিয়ে বিদ্যালয়ৰ তত্ত্বাবধানৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় সমল তথা ধন যোগান কৰে আৰু বিদ্যালয়ৰ সা-সুবিধাসমূহ উন্নত কৰে। বিদ্যালয় আৰু সমাজে যুটীয়াভাৱে বিদ্যালয়ত আৰু সমাজৰ কোনো স্থানত ৰাজহুৱা অনুষ্ঠান পাতে।	বিদ্যালয় আৰু সমাজে যুটীয়াভাৱে বিদ্যালয়ৰ প্ৰয়োজনসমূহৰ মূল্যাংকন কৰে, উপলব্ধ সমলসমূহৰ চিনাক্তকৰণ কৰে; বিদ্যালয়ৰ উন্নয়নৰ বাবে পৰিকল্পনা কৰে আৰু সমলৰ সৰ্বোত্তম প্ৰয়োগৰ বাবে অন্যান্য উৎস,- যেনে, বেচৰকাৰী সংস্থা, যৌথ সংগঠন, প্ৰাক্তন ছাত্ৰ আদিৰ ওচৰ চাপে।
শিকন সমলৰ ৰূপত সমাজ	বিদ্যালয়ে কোনো প্ৰতিষ্ঠান আৰু বিদ্যালয়ৰ সমীপৱৰ্তী কোনো চাবলগীয়া ঠাই ভ্ৰমণৰ সুবিধা প্ৰদানৰ বাবে সমাজৰ সহযোগিতা বিচাৰে।	বিদ্যালয়ে সমাজৰ লগত ভাব বিনিময় কৰে আৰু শিকাৰৰ সুবিধাৰ্থে সমাজত মুখে মুখে চলি অহা ইতিহাস, সংস্কৃতি আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞান (লোকসংগীত, কলা আৰু শিল্প নৈপুণ্য, কৃষিজাত কাম-কাজ ইত্যাদি)ৰ কথা আলোচনা কৰে। বিদ্যালয়ে প্ৰখ্যাত ব্যক্তি, গুৰুত্বপূৰ্ণ ঠাই আৰু তেনে ঠাইৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে আলোকচিত্ৰ প্ৰদৰ্শন কৰে; শিকাৰৰ সৈতে ভাব বিনিময় কৰিবৰ কাৰণে বিদ্যালয়ে স্থানীয় শিল্পীক নিমন্ত্ৰণ কৰি আনে।	বিদ্যালয়ে বিভিন্ন বিষয়ৰ শিক্ষণ-শিকনত স্থানীয় সমাজৰ জ্ঞান আৰু কলা-কৌশলক পৰিকল্পিত আৰু সংঘবদ্ধ ৰূপত সজ্জিত কৰি শিক্ষাৰ্থীসকলক বৃত্তিমুখী কৌশল শিকাৰৰ কাৰণে গাঁওসমূহকে শিকন সমল হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে।

ঘাই মাপকাঠি	বিবৰক (Descriptor)		
	স্তৰ ১	স্তৰ ২	স্তৰ ৩
সমাজক সবল কৰা	বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিয়ে বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিকল্পনা ৰূপায়ণৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা অতিৰিক্ত সমল চিনাক্ত কৰে আৰু তেনে সম্ভাৱনীয়তা থকা উৎসসমূহ সংগ্ৰহ কৰে।	বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিয়ে বিদ্যালয়ৰ সা-সুবিধা বৃদ্ধিৰ বাবে সমলসমূহ সংগঠিত কৰে; বিদ্যালয় আৰু সমাজে যুটীয়াভাৱে বিদ্যালয় চৌহদ আৰু সমাজৰ বিভিন্ন স্থানত অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰে	সমল সংগ্ৰহৰ বাবে বিদ্যালয় আৰু সমাজে অন্যান্য উৎস, যেনে- বেচৰকাৰী সংস্থা, যৌথ সংগঠন, প্ৰাক্তন ছাত্ৰ আদিৰ সহায় লয়; বিদ্যালয়ে পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা, স্বাস্থ্যৰতা, লিংগ আৰু সামাজিক বৈষম্যৰ বিৰুদ্ধে অভিযান কাৰ্যসূচী লয়, বিদ্যালয়ৰ এনে সক্ৰিয় কাৰ্যই সমাজক জড়িতকৰণৰ বাবে এখন মঞ্চ তৈয়াৰ কৰে।

প্ৰমাণৰ উৎস

Sources of Evidence

প্ৰাসংগিক প্ৰমাণ পূৰ্ব নিৰ্ধাৰিত মান/ উপদেশমূলক উক্তি/পঞ্জীয়ন/ চৰকাৰী আদেশ	➤ সৰ্বশিক্ষা অভিযানৰ ৰূপায়ণৰ আধাৰ/আধাৰ অধ্যায়-পঞ্চম (পৃঃ ৮৩-৯১), অধ্যায় নবম (পৃঃ ১৩৭-১৩৯) (http://mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/upload_document/55A-Frame-work.pdf) ➤ ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা আঁচনিৰ ৰূপায়ণৰ আধাৰ অধ্যায়-২ (পৃঃ ৭), অধ্যায় ৪ (পৃঃ ৬৫, পৃঃ ৭৯), অধ্যায়-৬ (পৃঃ ৪৩-৪৫), আৰু অধ্যায় ৭ (পৃঃ ৫৩-৫৭) (http://mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/upload_document/Framework_Final_RM5A_3.pdf) ➤ ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰমৰ আধাৰ -২০০৫ : অধ্যায়-২ (পৃঃ ৩০-৩৪), অধ্যায় ৪ (পৃঃ ৮৮-৮৯) (NCF-2005: http://www.ncert.nic.in/rightside/links/pdf/framework/english/nf2005.pdf) ➤ শিক্ষা অধিকাৰ আইন : অধ্যায়- ৩ (ধাৰা-১০ৰ পৃঃ ৫), অধ্যায়-৪ (ধাৰা- ২১, ২২ৰ পৃঃ ৯৭) আৰু অধ্যায় -৭ (ধাৰা-৩৫, ৩৮ৰ পৃঃ ১০-১১) (http://ssa.nic.in/rte-docs/free%20and%20compulsory.pdf)
বিদ্যালয়ত প্ৰাপ্ত সহায়ক প্ৰমাণ	➤ বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ পঞ্জীয়নত নিম্নোক্ত উপাদানসমূহ সন্নিবিষ্ট থাকে : ● সদস্যৰ নাম-তালিকাৰে সৈতে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতি গঠন ● সভাৰ কাৰ্যসূচী আৰু সৰ্বশেষ ● সদস্যৰ উপস্থিতি ● বিগত সভাত গৃহীত সিদ্ধান্ত আৰু কামৰ পৰ্যালোচনা ● বিদ্যালয়ৰ মূল্যায়ন, নিৰীক্ষণ আৰু পৰিকল্পনা ৰূপায়ণত বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ অংশগ্ৰহণ ➤ সভাত উপস্থিতিৰ বাবে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্যৰ সৈতে যোগাযোগৰ উপায় যথা আগতীয়া জাননী ➤ সমাজক জড়িতকৰণৰ সংকেত সন্নিবিষ্ট শিক্ষণ-শিকন পৰিকল্পনা ➤ বিদ্যালয় উন্নয়নৰ সা-সুবিধার্থে বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত ৰাইজ/সমাজৰ সহযোগিতা, যেনে-, তথ্য-প্ৰযুক্তিৰ সুবিধা, পুথিভঁৰাল, বিদ্যালয় বাগিচা ইত্যাদি। ➤ শিক্ষক ছুটীত থকা দিনত গাঁৱৰ বয়োজ্যেষ্ঠসকলে শিকাৰসকলক সমাজৰ কাহিনী, স্থানীয় কলা, লোকগীত, লোক সংগীত, হস্তকলা, কৃষিকাৰ্য, স্থানীয় ইতিহাস ইত্যাদি অৱগত কৰিব আৰু পৰস্পৰে ভাবৰ আদান-প্ৰদান কৰিব। ➤ সংঘবদ্ধ হৈ বিভিন্ন ঠাই, ৰাজহুৱা অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠান, যেনে-, গাঁও পঞ্চায়ত, ডাকঘৰ আদি ভ্ৰমণ কৰিব, কৃষিভূমি পৰিদৰ্শন কৰিব আৰু এইবোৰ শিকাৰৰ শিক্ষণ সমল হ'ব পাৰে।

বিদ্যালয়ে প্রয়োজনমতে সৃষ্টি কৰিবলগীয়া প্ৰমাণবোৰ	বিদ্যালয়ে নিম্নোক্ত উপায় বা কৌশলেৰে কাৰ্যসমূহ কৰিব পাৰে ➤ শৈক্ষিক বৰ্ষৰ আৰম্ভণিতে নামভৰ্তি সন্দৰ্ভত কৰা জৰীপ ➤ বিদ্যালয় আৰু সমাজে অংশগ্ৰহণ কৰা কাৰ্যসূচীসমূহ ➤ সমাজৰ পৰা প্ৰাপ্ত সমন্বিত মতামত সমূহ ➤ দান, বৰঙণি আৰু সমাজ আৰু পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়ৰ পৰা পোৱা সা-সুবিধাসমূহ

উদ্ভাৱন
Innovation (s)

সঁহাৰি আধাৰক (Response Matrix)

ৰাইজৰ গঠনমূলক সহযোগিতা

ঘাই মানদণ্ড	স্তৰ-১	স্তৰ-২	স্তৰ-৩
সংগঠন আৰু বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতি			
বিদ্যালয় উন্নয়নত ভূমিকা			
বিদ্যালয় আৰু সমাজৰ সংযোগ			
শিকন সমল হিচাপে সমাজ			
সমাজৰ সবলীকৰণ			

উন্নতি সাধনৰ বাবে পৰিকল্পনা

ঘাই মাপকাঠি	স্তৰ	উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰ সীমা	উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰৰ অগ্ৰাধিকাৰ			সময় সীমা সঠিক বছৰত (✓) চিন দিয়া		
			নিঃ	মঃ	উঃ	ব-১	ব-২	ব-৩
সংগঠন আৰু বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি/ বিদ্যালয় উন্নয়ন পৰিচালনা সমিতি								
বিদ্যালয় উন্নয়নত ভূমিকা								
বিদ্যালয় আৰু সমাজৰ সংযোগ								
শিকন সমল হিচাপে সমাজ								
সমাজৰ সবলীকৰণ								

নিঃ - নিম্ন, মঃ - মধ্য, উঃ - উচ্চ   ব-১ = বছৰ-১   ব-২ = বছৰ-২,   ব-৩ = বছৰ-৩

টোকা

A series of 20 vertical lines spanning the width of the page, intended for writing notes or observations.